

REKLAMA

Jak gospodarka społeczna wspiera rozwój lokalny

Rozwój lokalny jest przejawem samorealizacji i podmiotowości jednostek oraz grup, które działają na rzecz własnego środowiska: wsi, miasteczka, miasta czy powiatu. Można powiedzieć, że jest faktycznym braniem przez te zbiorowości

spraw we własne ręce, ponieważ zakłada się, że ani państwo, ani gospodarka rynkowa nie mogą zaspokoić potrzeb czy rozwiązać problemów tych zbiorowości, jeżeli „nie ma po temu woli w nich samych”. Sposobem na realizację tego celu jest gospodarka społeczna, czyli działalność gospodarcza prowadzona przez przedsiębiorstwa społeczne, która stanowi swoiste podejście do rozwoju lokalnego. Swoiste, ponieważ przedsiębiorstwa społeczne kierują się w swoich działaniach zarówno logiką rynku, jak i realizacją pewnych wartości pozaekonomicznych. Przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu grup zagrożonych lub znajdujących się na marginesie, służą członkom wspólnoty, dają wyraz prymatowi ludzi i pracy nad kapitałem.

To branie spraw w swoje ręce może na przykład służyć tworzeniu miejsc pracy dla osób, którym trudno jest zdobyć zatrudnienie w normalnym procesie rekrutacji. W praktyce odbywa się poprzez różnorodne formy zatrudnienia socjalnego, aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych, zatrudnienie socjalne. Sztandarowymi przedsiębiorstwami społecznymi tego typu są **Zakłady Aktywności Zawodowej**, które tworzą miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych, dotkniętych znaczną niepełnosprawnością. Może także służyć tworzeniu miejsc pracy dla siebie w takich instytucjach, jak spółdzielnie socjalne czy organizacje pozarządowe. W spółdzielniach socjalnych miejsca pracy tworzone są przez osoby wykluczone społecznie i dotknięte przez los (np. bezrobotne, bezdomne, niepełnosprawne, uzależnione od alkoholu czy narkotyków, opuszczające zakłady karne). W organizacjach pozarządowych przez osoby, które szukają alternatywy dla działalności w biznesie czy zatrudnienie w administracji. I wreszcie gospodarka społeczna może służyć wprost lokalnemu rozwojowi. W praktyce odbywa się to poprzez działania mające na celu mobilizowanie mieszkańców do zaangażowania się w rozwój lokalny, często przyjmując postać partnerstwa zawierane go pomiędzy instytucjami samorządu, biznesu i organizacji pozarządowych. I choć zawiązanie partnerstwa wymaga od partnerów przewyciężenia różnorodnych barier, zaś zarządzanie podmiotem skupiającym partnerów kierujących się odmiennymi logikami działania jest sporą sztuką, to właśnie ekonomia społeczna jest tym polem, na którym partnerstwa mają szansę się udać. Żywym dowodem jest kilkadziesiąt **Partnerstw na Rzecz Rozwoju**, które przez ostatnie 3 lata realizowały projekty sfinansowane ze środków EFS w ramach Inicjatywy EQUAL.

Inicjatywy w ramach gospodarki społecznej na kilka sposobów wpisują się w rozwój lokalny. Przede wszystkim poprzez działalność gospodarczą, w ramach której dostarczają szczególnego rodzaju produktów i usług. O wyjątkowości usług czy produktów nie świadczy ich rodzaj, w końcu nie ma nic nadzwyczajnego w prowadzeniu warsztatów krawieckich czy sprzedaży kawy, czym zajmuje się wiele przedsiębiorstw społecznych. Natomiast istotną rolę odgrywa forma. Cechą usług świadczonych przez gospodarkę społeczną jest ich dostępność dla różnych kategorii odbiorców, w szczególności tych o ograniczonych zdolnościach konsumpcyjnych (np. tanie usługi krawieckie czy remon-

Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne

Dziennik

Śr. nakład 97444 egz.

Zasięg lokalny

towe) lub pozbawionych możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb egzystencjalnych (np. prowadzenie mieszkań wspomaganym dla osób znajdujących się w trudnym położeniu). Tym samym poszerzają lokalny rynek wymiany dóbr i usług o nową kategorię uczestników. Większość przedsięwzięć gospodarki społecznej ma charakter niszowy. Jako podwykonawcy podejmują się zadań, które dla zorientowanych na maksymalizację zysku przedsiębiorstw są nieopłacalne, natomiast możliwe są do wykonania przez przedsiębiorstwa z subsydiowanym zatrudnieniem, na przykład tam, gdzie istnieje konieczność zastąpienia pracy maszynowej ręczną. Podejmują działalność polegającą na recyklingu odpadów i surowców wtórnych czy renowacji zużytych elementów wyposażenia, głównie mebli. W ten sposób wkraczają na pole ochrony środowiska. Zajmują się świadczeniem usług społecznych, co czasem polega „tylko” na odciążeniu pracy specjalistów. Na przykład sanitariuszki szpitalne wyręczają wykwalifikowane pielęgniarki w opiece nad osobami chorymi, niepełnosprawnymi i starszymi. Wykonują drobne usługi dla instytucji publicznych, takich jak malowanie obiektów ośrodków pomocy społecznej, szkół, sprzątanie terenów gminy czy pielęgnację zieleni. Zleceniodawcami drobnych prac remontowo-porządkowych, usług mailingowych czy wreszcie zleceń na wykonanie gadżetów reklamowych i druk publikacji są także organizacje pozarządowe.

Niezwykle ważnym wymiarem działalności przedsiębiorstw społecznych są realizowane przez nie wartości, z których naczelną jest zasada poszanowania praw innych, znajdująca swoje odzwierciedlenie w tak zwanym sprawiedliwym handlu. Po drugie, działalność społeczna polegająca na wzmacnianiu lokalnego kapitału ludzkiego i społecznego. Działalność przedsiębiorstw ekonomii społecznej w wielu przypadkach zorientowana jest na rozwiązywanie takich lokalnych problemów społecznych, jak bezdomność, wykluczenie społeczne i zawodowe części mieszkańców, uzależnienia od alkoholu i narkotyków. Jednak nie tyle chodzi tu o „likwidację” pewnej uciążliwości, co danie szansy powrotu do życia społecznego osobom znajdującym się w trudnym położeniu poprzez zapewnienie im podstawowych środków do egzystencji, jak wyżywienie, schronienie i ubranie, możliwości do odbycia kuracji odwykowej, zdobycia kwalifikacji, dowartościowania czy wręcz zmobilizowania do zajęcia się sprawami swoimi, sprawami innych czy też sprawami społeczności. Można wręcz mówić o swoistym „recyklingu” osób skazanych na zmarginalizowanie. To zarówno poszerza krąg mieszkańców aktywnych zawodowo i społecznie, jak też odciąża koszty świadczeń społecznych.

Ponadto dzięki angażowaniu się przedsiębiorstw społecznych w lokalną politykę rozwoju społecznego i ekonomicznego, możliwe jest wypracowywanie i wdrażanie strategii, projektów, programów i przedsięwzięć efektywnie wspierających rozwój lokalny.

Jednak gospodarka społeczna to nie perpetuum mobile, więc aby mogła wzmacniać rozwój lokalny wymaga wsparcia ze strony samorządu terytorialnego i lokalnego biznesu. Czy to na zasadzie pomocniczości i partnerstwa, czy też społecznej odpowiedzialności biznesu.

Artykuł powstał przy udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Inicjatywy Wspólnoty Equal.

Dziennik

Śr. nakład 97444 egz.

Zasięg lokalny

towe) lub pozbawionych możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb egzystencjalnych (np. prowadzenie mieszkań wspomaganym dla osób znajdujących się w trudnym położeniu). Tym samym poszerzają lokalny rynek wymiany dóbr i usług o nową kategorię uczestników. Większość przedsięwzięć gospodarki społecznej ma charakter niszowy. Jako podwykonawcy podejmują się zadań, które dla zorientowanych na maksymalizację zysku przedsiębiorstw są nieopłacalne, natomiast możliwe są do wykonania przez przedsiębiorstwa z subsydiowanym zatrudnieniem, na przykład tam, gdzie istnieje konieczność zastąpienia pracy maszynowej ręczną. Podejmują działalność polegającą na recyklingu odpadów i surowców wtórnych czy renowacji zużytych elementów wyposażenia, głównie mebli. W ten sposób wkraczają na pole ochrony środowiska. Zajmują się świadczeniem usług społecznych, co czasem polega „tylko” na odciążeniu pracy specjalistów. Na przykład sanitariuszki szpitalne wyręczają wykwalifikowane pielęgniarki w opiece nad osobami chorymi, niepełnosprawnymi i starszymi. Wykonują drobne usługi dla instytucji publicznych, takich jak malowanie obiektów ośrodków pomocy społecznej, szkół, sprzątanie terenów gminy czy pielęgnację zieleni. Zleceniodawcami drobnych prac remontowo-porządkowych, usług mailingowych czy wreszcie zleceń na wykonanie gadżetów reklamowych i druk publikacji są także organizacje pozarządowe.

Niezwykle ważnym wymiarem działalności przedsiębiorstw społecznych są realizowane przez nie wartości, z których naczelną jest zasada poszanowania praw innych, znajdująca swoje odzwierciedlenie w tak zwanym sprawiedliwym handlu. Po drugie, działalność społeczna polegająca na wzmacnianiu lokalnego kapitału ludzkiego i społecznego. Działalność przedsiębiorstw ekonomii społecznej w wielu przypadkach zorientowana jest na rozwiązywanie takich lokalnych problemów społecznych, jak bezdomność, wykluczenie społeczne i zawodowe części mieszkańców, uzależnienia od alkoholu i narkotyków. Jednak nie tyle chodzi tu o „likwidację” pewnej uciążliwości, co danie szansy powrotu do życia społecznego osobom znajdującym się w trudnym położeniu poprzez zapewnienie im podstawowych środków do egzystencji, jak wyżywienie, schronienie i ubranie, możliwości do odbycia kuracji odwykowej, zdobycia kwalifikacji, dowartościowania czy wręcz zmobilizowania do zajęcia się sprawami swoimi, sprawami innych czy też sprawami społeczności. Można wręcz mówić o swoistym „recyklingu” osób skazanych na zmarginalizowanie. To zarówno poszerza krąg mieszkańców aktywnych zawodowo i społecznie, jak też odciąża koszty świadczeń społecznych.

Ponadto dzięki angażowaniu się przedsiębiorstw społecznych w lokalną politykę rozwoju społecznego i ekonomicznego, możliwe jest wypracowywanie i wdrażanie strategii, projektów, programów i przedsięwzięć efektywnie wspierających rozwój lokalny.

Jednak gospodarka społeczna to nie perpetuum mobile, więc aby mogła wzmacniać rozwój lokalny wymaga wsparcia ze strony samorządu terytorialnego i lokalnego biznesu. Czy to na zasadzie pomocniczości i partnerstwa, czy też społecznej odpowiedzialności biznesu.

Artykuł powstał przy udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Inicjatywy Wspólnoty Equal.

Dziennik

Śr. nakład 97444 egz.

Zasięg lokalny

